

Na łamach „Rzeczpospolitej” od dłuższego czasu toczy się dyskusja nad tzw. zamówieniami in-house w ramach nowego systemu odpadowego. Nowy impuls do tej dyskusji stanowi niewątpliwie orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 26 lutego 2014 r. (sygn. K 52/12). Trybunał rozpatrzył mianowicie wniosek o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją RP przepisów art. 6d i 6e ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, złożony przez Radę Miejską Inowrocławia. Uznał rzeczony wniosek za bezzasadny i umorzył postępowanie. Przedstawione do tej pory opinie i komentarze do postanowienia Trybunału mają w dużej mierze charakter pozaprawny. Nie dotyczą natomiast samego meritum zagadnienia in-house. Przede wszystkim należałoby zwrócić uwagę na celne wnioski wynikające z orzeczenia Trybunału, które powinny się przyczynić do uporządkowania interpretacji, oraz pomóc w kształtowaniu praktyki w tym zakresie.

Obowiązek przetargowy

Trybunał przypomniał, że jedną z podstawowych zasad wolnego rynku jest wolność gospodarcza (konkurencja), natomiast przepisy regulujące zamówienia publiczne stanowią narzędie do zapewnienia owej konkurencji na rynku. Z tego też powodu niezasadne jest rozpatrywanie prawidłowości przepisów 6d i 6e ustawy czystościowej, skoro stanowią one potwierdzenie ogólnych zasad udzielania zamówień publicznych, które wynikają z unijnych dyrektyw oraz polskiej ustawy - Prawo zamówień publicznych. Trybunał wskazał, że in-house, a więc zlecenie wewnętrzne, jest wyjątkiem od reguły,

In-house: zlecenie wewnętrzne

Trybunał zwrócił uwagę na kwestię podstawową. Otóż tzw. zlecenie in-house stanowi de facto „wewnętrzne” przekazanie określonego zadania, tj. w ramach struktury organizacyjnej gminy. Trybunał Konstytucyjny w sposób niezwykle rzeczowy odniósł się w tym zakresie do orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE. Przykłady, które napływają do Polski z innych krajów UE, nie mogą być auto-

matycznie adaptowane bez uwzględnienia oczywistych odrębności. Trybunał Konstytucyjny dostrzegł, iż charakter spółki komunalnej funkcjonującej według polskich przepisów zasadniczo sytuuje ją jako podmiot „zewnątrzny”, tudzież formalnie autonomiczny wobec gminy. Przykładowo w przeciwieństwie do spraw rozpatrywanych przez Trybunał Sprawiedliwości UE w polskich realiach gmina nie może wydawać poleceń zarządowi spółki komunalnej.

Trudno polemizować z poglądem zaprezentowanym przez Trybunał

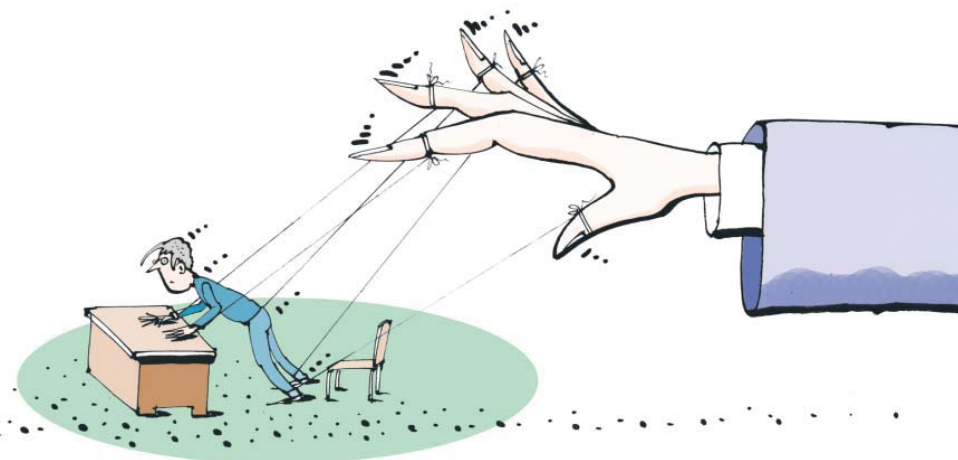
Konstytucyjny. Na rynku funkcjonuje bowiem znaczna ilość spółek komunalnych, które wykonują dokładnie takie same usługi jak przedsiębiorcy prywatni.

Równe traktowanie

Spółki komunalne konkurują w naturalny sposób z innymi uczestnikami rynku. Zatem sytuacja, w której spółka komunalna mogłaby otrzymać zlecenie publiczne w sposób uprzywilejowany, byłaby trudna do

uzasadnienia z punktu widzenia zasady wolnej konkurencji.

Trybunał Konstytucyjny zauważył, iż w przypadku kolizji trzech zasad: samodzielności gminy, ochrony środowiska i wolnej konkurencji, usprawiedliwione jest ograniczenie samodzielności gminy. System udzielania zamówień publicznych sprzyja racjonalnemu, efektywnemu i uczciwemu gospodarowaniu środkami publicznymi, zapewnia równe traktowanie wszystkich dostawców i wykonawców ubiegających się o zamówienie oraz sprzyja uczciwej konkurencji między

Przetargi śmieciowe – Trybunał ma rację

JAKUB PAWELEC

W przeciwieństwie do spraw rozpatrywanych przez Trybunał Sprawiedliwości UE w polskich realiach gmina nie może wydawać poleceń zarządowi spółki komunalnej – zauważa radca.

nimi i zapobiega powstawaniu zjawisk korupcyjnych.

Obowiązek przeprowadzenia procedury przetargowej nie przekreśla możliwości istnienia i tworzenia nowych gminnych jednostek organizacyjnych w celu realizacji zadania własnego, jakim jest utrzymanie czystości i porządku (np. administrowanie i organizacja nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, prowadzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, świadczenie dodatkowych usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych, które nie są objęte opłatą za gospodarowanie odpadami komunalnymi). Odrębną kwestią jest celowość takiego działania z punktu widzenia zasady gospodarności wydatkowania środków komunalnych.

Trybunał Konstytucyjny podniósł też, że organizowanie przetargów zgodnie z prawem zamówień publicznych oraz ograniczenie udziału gminnych jednostek organizacyjnych umożliwia zachowanie konkurencji o rynek oraz zapobiega monopolizacji odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych przez gminne zakłady. Ponadto zauważył, że obowiązek przetargowy nie pozbawia gmin możliwości realizacji zadania własnego. Odesłanie do prawa zamówień publicznych i związane z tym wyłączenie działalności gminnych zakładów budżetowych, a także ograniczenie działalności spółek z udziałem gminy jedynie do wypadków, w których są one wybrane w drodze przetargu, nie przekreśla lokalnego charakteru, samodzielności i kreatywności jako konstytucyjnych cech zadania własnego, jak również nie podważa odpowiedzialności gminy za jego realizację.

Bez rewolucji

Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego nie musi być rozumiane jako rewolucyjne. Gminy, jak dotychczas, dysponują szeroką gamą form, w jakich mogą realizować zleczone im zadania. Jednakże w żadnym razie działania gminy nie powinny być prowadzone kosztem swobodnej konkurencji oraz kosztem przedsiębiorców. ■

•CV

Dr Jakub Pawelec, LL.M., radca prawny, partner w kancelarii M. Mazurek i Partnerzy